

הלכות שקלים פרק ד

א. תרומת הלשכה, מה יעשה בה לוקחין ממנה תמידין שלכל יום, והמוספין, וכל קרבנות הצבור ונספיהם, והמלח שמולחין בו כל הקרבנות; וכן העצים, אם לא הביאו עצים ולא מצאו אלא בדמים; והקטרת ושכר עושיה, ולחם הפנים ושכר עושי לחם הפנים, והעמר, ושתי הלחם, ופרה אדמה, ושעיר המשתלח ולשון שלזהורית שקושרין בין קרניו: כל אלו, באין מתרומת הלשכה.

ב. אבל פר העלם דבר שלצבור, ושעירי עבודה זרה בתחלה גובין להן, ואינן באין מתרומת הלשכה. פרוכות שלהיכל תחת בנן עשויות, ואינן באין מתרומת הלשכה אלא מקדשי בֶּדֶק הבית; אבל פרוכות שלשערים, באין מתרומת הלשכה. המנורה וכלי שרת, מצותן שיבואו ממותר הנסכים, ובהלכות כלי המקדש והעובדים בו, יתבאר מה הוא מותר הנסכים; ואם לא היה להן מותר נסכים, יבואו מתרומת הלשכה. בגדי כהנה בין בגדי כוהן גדול, בין שאר בגדי כל הכוהנים שעובדין בהן במקדש הכל מתרומת הלשכה.

ג. כל הבהמות הנמצאות בירושלים, או חוצה לה בקרוב ממנה, הבאות עולות, כמו שיתבאר בפסולי המקדשין נספיהן באין מתרומת הלשכה; וכן גוי ששלח עולתו ממדינה אחרת, ולא שלח עמה דמי נסכים יביאו נספיה מתרומת הלשכה. גר שמת והניח זבחים אם יש לו נסכים, קרבין משלו; ואם לאו, באין מתרומת הלשכה. כוהן גדול שמת, ולא מנו אחר תחתיו מקריבין את החבתין מתרומת הלשכה.

ד. מבקרי מומים שבירושלים, ותלמידי חכמים המלמדים הלכות שחיטה לכוהנים, והמלמדים להם הלכות קמיצה, ונשים המגדלות בניהן לפרה אדמה כלן נוטלין שכרן מתרומת הלשכה; וכמה הוא שכרן, כמו שיפסקו להן בית דין.

ה. בשנת השמטה שהיא הפקר, שוכרין בית דין שומרין שישמרו מקצת הספחים שצמחו, כדי שיביאו מהן העמר ושתי הלחם, שאינן באין אלא מן החדש; ואלו השומרין, נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.

ו. מי שהתנדב לשמר בחנם, אין שומעין לו גזרה משום בעלי זרוע, שמא יבואו ויטלו מהן; לפיכך תקנו להם חכמים שיטלו שכר מן הלשכה, כדי שיפרשו הכל מאותו המקום שאלו שומרים אותו.

ז. מגיהי ספרים שבירושלים, נוטלין שכרן מתרומת הלשכה; דינן שדינן את הגזלנין בירושלים, נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. וכמה היו נוטלים, תשעים תשעים מנה בכל שנה; ואם לא הספיקו להן אף על פי שלא רצו מוסיפין להן כדי צרכן, הם ונשיהם ובניהם ובני ביתן.

ח. כבש היו בונין מהר הבית להר המשחה, שעליו מוציאין פרה אדמה, וכן היו עושין כבש, שמוציאין עליו שעיר המשתלח; ושניהם נעשין משירי הלשכה. וכן מזבח העולה, וההיכל, והעזרות באין משירי הלשכה. אמת המים שבירושלים, וחומת ירושלים, וכל מגדלותיה, וכל צרכי העיר באין משירי הלשכה.

וְגוֹי שֶׁהִתְנַדֵּב מַעוֹת לְדַבָּרִים הָאֵלֹהִים, אוֹ שֶׁהִתְנַדֵּב לַעֲשׂוֹת עֲמָהֶם בְּחֹנֶם אֵין מִקְבָּלִין מִמֶּנּוּ, וְאִפְלוּ גַר תּוֹשֵׁב: שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא-לָכֶם וְלָנּוּ, לְבָנוֹת בֵּית לַאֱלֹהֵינוּ" (עזרא ד, ג), וְנֶאֱמַר "וְלָכֶם, אֵין-חֵלֶק וַיְצַדֵּקָה וְזָכְרוֹן בִּירוּשָׁלַם" (נחמיה ב, כ).

ז. מוֹתֵר תְּרוּמַת הַלְשָׁכָה, וְכֵן מוֹתֵר שְׂרִי הַלְשָׁכָה לּוֹקְחִין בּוֹ זָכָרִים, וַיִּקְרְבוּ כָּלֵן עוֹלוֹת: שֶׁתִּנָּאִי בֵּית דִּין הוּא עַל כָּל הַמוֹתְרוֹת, שֶׁיִּקְרְבוּ עוֹלֹת בְּהֶמָּה; אָבֵל לֹא עוֹלֹת הָעוֹף, שֶׁאֵין בְּקִרְבָּנוֹת הַצְּבוֹר עוֹף. וְאֵלּוּ הָעוֹלוֹת הַבָּאִין מִמוֹתֵר הַשְּׁקָלִים, הֵם הַנִּקְרָאִים קִיץ לַמִּזְבֵּחַ.

י. שְׁקָלִים שֶׁלֹּא הִסְפִּיקוּ לָהֶן לְכָל קִרְבָּנוֹת הַצְּבוֹר, מוֹצִיאִין אֶת הָרְאוּי לָהֶם מִקֹּדֶשִׁי בֶּדֶק הַבַּיִת; אָבֵל אֵין בֶּדֶק הַבַּיִת מוֹצִיא אֶת הָרְאוּי לוֹ, מִקֹּדֶשִׁי הַמִּזְבֵּחַ.

יא. מִשְׁיַגִּיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן, אֵין מִקְרִיבִין קִרְבָּנוֹת הַצְּבוֹר אֶלָּא מִתְּרוּמָה חֲדָשָׁה; וְאִם לֹא בָּאָה הַחֲדָשָׁה, לּוֹקְחִין מִן הַיִּשְׁנָה. לְפִיכָךְ אִם הִגִּיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן, וַיֵּשׁ עִמָּהֶן בְּהֵמוֹת לַתְּמִידִים מִתְּרוּמָה יִשְׁנָה פּוֹדִין אוֹתָן וַיּוֹצִאִין לַחֲלִין, אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן תְּמִימִין; וַיִּפְּלוּ דְמִיָּהֶן לַתְּרוּמָה יִשְׁנָה, שֶׁמִּקְצִין בָּהּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ: שֶׁתִּנָּאִי בֵּית דִּין הוּא, עַל כָּל הַבְּהֵמוֹת שֶׁלּוֹקְחִין לַתְּמִידִין, שֶׁאִם לֹא יִהְיוּ צְרִיכִין לָהֶן, יֵצְאוּ לַחֲלִין.

יב. וְכֵן הָיוּ עוֹשִׂין בְּמוֹתֵר הַקְטָרֶת, מִשְׁיַגִּיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן, מִחֲלָלִין אוֹתוֹ עַל שֹׁכֵר הָאֲמָנִין, וְחוֹזְרִין מַעוֹת הַשֹּׁכֵר לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ; וְנוֹטְלִין הָאֲמָנִין מוֹתֵר הַקְטָרֶת בְּשֹׁכְרָן, וְחוֹזְרִין וְלוֹקְחִין אֶת הַקְטָרֶת מֵהֶן מִתְּרוּמָה חֲדָשָׁה כְּדִי לְהַקְרִיבָהּ מִמַּעוֹת תְּרוּמָה חֲדָשָׁה. וְאִם אֵין לָהֶן תְּרוּמָה חֲדָשָׁה, מִקְטִירִין אוֹתָהּ מִתְּרוּמָה יִשְׁנָה.

הַלְבוֹת קָדוֹשׁ הַחֹדֶשׁ

מַצּוֹת עָשָׂה אַחַת, וְהָיָא לַחֲשֹׁב וְלִידַע וְלִקְבַע בְּאַיִזָּה יוֹם הוּא תַּחֲלֹת כָּל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ מִחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה. וּבְאוֹר מַצּוֹה זֶה בְּפָרָקִים אֵלּוּ.

הַלְבוֹת קָדוֹשׁ הַחֹדֶשׁ פָּרָק א

א. חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה, הֵם חֲדָשֵׁי הַלְבָּנָה שֶׁנֶּאֱמַר "עֲלֹת חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ" (במדבר כח, יד), וְנֶאֱמַר "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, רֹאשׁ חֲדָשִׁים" (שמות יב, ב): כֵּן אָמְרוּ חֲכָמִים, הִרְאָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַמֶּשֶׁה בְּמִרְאָה הַנְּבוּאָה דְּמוֹת לְבָנָה, וְאָמַר לוֹ, כֹּזֶה רֵאָה וְקֹדֶשׁ. וְהַשָּׁנִים שֶׁאֵנּוּ מִחֲשָׁבִין הֵם שְׁנֵי הַחֲמָה, שֶׁנֶּאֱמַר "שְׁמוֹר, אֶת-חֹדֶשׁ הָאָבִיב" (דברים טז, א).

ב. וְכַמָּה יִתְּרָה שְׁנַת הַחֲמָה עַל שְׁנַת הַלְבָּנָה, קָרוֹב מֵאֶחָד עָשָׂר יוֹם. לְפִיכָךְ כְּשִׁיתְקַבֵּץ מִן הַתּוֹסֶפֶת הַזֹּאת כָּמוֹ שְׁלוּשִׁים יוֹם, אוֹ פָחוֹת מֵעֵט אוֹ יוֹתֵר מֵעֵט מוֹסִיפִין חֹדֶשׁ אֶחָד; וְעוֹשִׂין אוֹתָהּ הַשָּׁנָה שְׁלוּשָׁה עָשָׂר חֹדֶשׁ, וְהָיָא הַנִּקְרָאת שָׁנָה מְעַבְרָת: שְׁאִי

אפשר להיות השנה שנים עשר חדש ופך ופך ימים, שנאמר "לחדשי השנה" (שמות יב, ב; במדבר כח, יד) חדשים אתה מונה לשנה, ואין אתה מונה ימים.

ג. הלכנה נסתרת בכל חדש וחדש, ואינה נראית כמו שני ימים או פחות או יתר, כמו יום אחד קדם שתדבק בשמש בסוף החדש, וכמו יום אחד אחר שתדבק בשמש; ותראה במערב בערב. ובליל שתראה בערב אחר שנסתרה, הוא תחלת החדש; ומונין מאותו היום תשעה ועשרים יום. ואם יראה הירח ליל שלושים, יהיה יום שלושים ראש החדש; ואם לא יראה, יהיה ראש החדש יום אחד ושלושים, ויהיה יום שלושים מחדש שעבר. ואין נזקקין לירח בליל אחד ושלושים, בין שנראה בין שלא נראה, שאין לך חדש לבנה, יותר על שלושים יום.

ד. חדש שיהיה תשעה ועשרים יום, ויראה הירח בליל שלושים נקרא חדש חסר; ואם לא יראה הירח, ויהיה החדש שעבר שלושים יום נקרא חדש מעבר, ונקרא חדש מלא. וירח שיראה בליל שלושים, הוא הנקרא ירח שנראה בזמנו; ואם נראה בליל אחד ושלושים, ולא נראה בליל שלושים הוא נקרא ירח שנראה בליל עבורו.

ה. אין ראית הירח מסורה לכל אדם, כמו שבת בראשית שכל אחד מונה ששה ושובת בשביעי. אלא לבית דין הדבר מסור, עד שיקדשוהו בית דין ויקבעו אותו היום ראש חדש הוא שיהיה ראש חדש: שנאמר "החדש הזה לכם" (שמות יב, ב), עדות זו תהיה מסורה "לכם".

ו. בית דין מחשבין בחשבונות כדרך שמחשבים האצטגנינים, שיודעין מקומות הכוכבים ומהלכם, וחוקרים ומדקדקים עד שידעו אם אפשר שיראה הירח בזמנו שהוא ליל שלושים, או אי אפשר. אם ידעו שאפשר שיראה, יושבין ומצפין לעדים, כל היום כלו, שהוא יום שלושים. אם באו עדים, ודרשו וחקרום כהלכה, ונאמנו דבריהם מקדשין אותו; ואם לא נראה, ולא באו עדים משלימין שלושים, ויהיה החדש מעבר. ואם ידעו בחשבון שאין אפשר שיראה אין יושבים יום שלושים, ואין מצפין לעדים; ואם באו עדים יודע בודאי שהן עדי שקר, או שנראת להם דמות לבנה מן העבים, ואינה הלכנה הודאית.

ז. מצות עשה מן התורה על בית דין, שיחשבו וידעו אם יראה הירח, או לא יראה; ושידרשו את העדים, עד שיקדשו את החדש; וישלחו ויודיעו את שאר העם, באי זה יום הוא ראש חדש, כדי שידעו באי זה יום הן המועדות, שנאמר "אשר-תקראו אתם מקראי קדש" (ויקרא כג, ב; ויקרא כג, לז), ונאמר "ושמרת את-החקה הזאת, למועדה" (שמות יג, י).

ח. אין מחשבין וקובעין חדשים ומעברין שנים אלא בארץ ישראל, שנאמר "כי מציון תצא תורה, ודבר-ה' מירושלם" (ישעיהו כג, ג; מיכה ד, ב). ואם היה אדם גדול בחכמה, ונסמך בארץ ישראל, ויצא לחוצה לארץ, ולא הניח בארץ ישראל כמותו הרי זה מחשב וקובע חדשים ומעבר שנים בחוצה לארץ; ואם נודע לו שנעשה בארץ ישראל אדם גדול כמותו, ואין צריך לומר גדול ממנו הרי זה אסור לקבע ולעבר, בחוצה לארץ; ואם עבר וקבע ועבר, לא עשה כלום.

הלכות קדוש החדש פרק ב

א. אין כָּשֶׁר לַעֲדוֹת הַחֹדֶשׁ, אֲלָא שְׁנֵי אַנְשִׁים כְּשָׁרִים הָרְאוּיִים לְהַעֲיִד בְּכָל דָּבָר וּדְבָר; אֲבָל נָשִׁים וְעֶבְדִּים הָרִי הֵן כְּשָׁאֵר פְּסוּלֵי עֲדוּת, וְאֵין מְעִידִין. אֲב וּבְנֵי שָׂרְאוּ אֶת הַיָּרֵחַ, יִלְכוּ לְבֵית דִּין לְהַעֲיִד לֹא מִפְּנֵי שְׁעֲדוֹת הַחֹדֶשׁ כְּשֶׁרָה בְּקֻרֻבִּים, אֲלָא שְׂאֵם יִמָּצֵא אֶחָד מֵהֶן פְּסוּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא גִזְלָן וְכִיּוּצָא בּוּ מִשָּׂאֵר הַפְּסָלְנוּת, יִצְטָרֵף הַשְּׁנִי עִם אַחֵר, וְיַעֲיִד; וְכָל הַפְּסוּל לַעֲדוֹת מִדְּבָרֵי סוּפְרִים אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא כְּשֶׁר מִן הַתּוֹרָה, פְּסוּל לַעֲדוֹת הַחֹדֶשׁ.

ב. דִּין תּוֹרָה, שְׂאִין מְדַקְדְּקִין בְּעֲדוֹת הַחֹדֶשׁ: אִפְּלוּ קִדְּשׁוּ אֶת הַחֹדֶשׁ עַל פִּי עֲדִים, וְנִמְצְאוּ זֹמָמִין בְּעֲדוֹת זֶה הָרִי זֶה מְקֻדָּשׁ; לְפִיכָךְ הָיוּ בְּרֵאשׁוֹנָה, מְקַבְּלִין עֲדוֹת הַחֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל בַּחֲזָקָת כְּשָׁרוֹת, עַד שֶׁיּוֹדַע לָךְ שֶׁזֶה פְּסוּל. מִשְׁקַלְקְלוּ הַמֵּינִים, וְהָיוּ שׁוֹכְרִין אַנְשִׁים לְהַעֲיִד שָׂרְאוּ, וְהֵם לֹא רָאוּ הַתְּקִינוּ שֶׁלֹּא יִקְבְּלוּ בֵּית דִּין עֲדוֹת הַחֹדֶשׁ, אֲלָא מְעִדִים שֶׁמִּפְּרִין בֵּית דִּין אוֹתָן שֶׁהֵם כְּשָׁרִים, וְשִׁיְהִיו דּוֹרְשִׁין וְחוֹקְרִים בְּעֲדוּתָן.

ג. לְפִיכָךְ אִם לֹא יִהְיוּ בֵּית דִּין יוֹדְעִים אֶת הָעֲדִים שָׂרְאוּ אֶת הַיָּרֵחַ מִשְׁלַחֲתֵין אַנְשֵׁי הָעִיר שֶׁנִּרְאָה בָּהֶם עִם הָעֲדִים שָׂרְאוּ, עֲדִים אַחֲרִים שֶׁמִּזְכִּין אוֹתָן לְבֵית דִּין וּמוֹדִיעִין אוֹתָן שֶׁאֵלוּ כְּשָׁרִים הֵם, וְאַחֵר כֵּךְ מְקַבְּלִין מֵהֶם.

ד. בֵּית דִּין מְחַשְּׁבִין בְּדַרְכִּים שֶׁהָאֲצִטְגָּנִין מְחַשְּׁבִין בָּהֶם, וְיוֹדְעִין הַלִּבְנָה כְּשֶׁתִּרְאָה בַּחֹדֶשׁ זֶה, אִם תִּהְיֶה בְּצִפּוֹן הַשָּׁמֶשׁ אוֹ בְּדְרוֹמָה, וְאִם תִּהְיֶה רְחֵבָה אוֹ קְצָרָה, וְלִהְיֶכֶן יִהְיוּ רָאשֵׁי קָרְנֵיהָ נוֹטִין. וְכִשְׁיִכּוּאוּ הָעֲדִים לְהַעֲיִד, בּוֹדְקִין אוֹתָם כִּיצַד רְאִיתָם אוֹתָהּ בְּצִפּוֹן אוֹ בְּדְרוֹם, לִהְיֶכֶן הָיוּ קָרְנֵיהָ נוֹטוֹת, כִּמָּה הִתְהַ גְּבוּהָה בְּרֵאשִׁית עֵינֵיכֶם, וְכִמָּה הִתְהַ רְחֵבָה. אִם נִמְצְאוּ דְּבָרֵיהֶם מְכֻוֹנִין לָמָּה שֶׁנּוֹדַע בַּחֲשָׁבוֹן, מְקַבְּלִין אוֹתָם; וְאִם לֹא נִמְצְאוּ דְּבָרֵיהֶם מְכֻוֹנִין, אֵין מְקַבְּלִין אוֹתָם.

ה. אָמְרוּ הָעֲדִים רְאִינוּהוּ בְּמִים אוֹ בְּעֵבִים אוֹ בַּעֲשָׁשִׁית, אוֹ שָׂרְאוּ מְקַצְתּוֹ בְּרָקִיעַ וּמְקַצְתּוֹ בְּעֵבִים אוֹ בְּמִים אוֹ בַּעֲשָׁשִׁית אֵין זֶה רְאִיָּה, וְאֵין מְקַדָּשִׁין עַל רְאִיָּה זֹאת. אָמַר אֶחָד רְאִיתִיו גְּבוּהָה בְּעֵינַי כִּמוֹ שְׁתֵּי קוֹמוֹת, וְאָמַר הַשְּׁנִי כִּמוֹ שְׁלוֹשׁ קוֹמוֹת הָיָה גְּבוּהָה מִצְטָרְפִין; אָמַר הָאֶחָד כִּמוֹ שְׁלוֹשׁ קוֹמוֹת, וְהַשְּׁנִי אוֹמַר כִּמוֹ חֲמֵשׁ קוֹמוֹת אֵין מִצְטָרְפִין: וּמִצְטָרֵף הָאֶחָד מֵהֶן עִם שְׁנֵי שְׂעִיד כְּמוֹתוֹ, אוֹ יִהְיֶה בֵּינֵיהֶן קוֹמָה אַחַת.

ו. אָמְרוּ רְאִינוּהוּ, בְּלֹא פִּזְנָה, וְכִיּוֹן שֶׁהַתְּבוֹנָנוּ בּוּ וְנִתְּפוֹנָנוּ לְרֵאוֹתוֹ לְהַעֲיִד, שׁוֹב לֹא רְאִינוּהוּ אֵין זֶה עֲדוּת, וְאֵין מְקַדָּשִׁין עָלֶיהָ, שְׂמָא עָבִים נִתְקַשְּׁרוּ וְנִרְאוּ כְּלִבְנָה, וְכָלוּ וְהִלְכוּ לָהֶם. אָמְרוּ עֲדִים רְאִינוּהוּ בְּיוֹם תְּשַׁעָה וְעֶשְׂרִים שְׁחָרִית בְּמִזְרַח קֶדֶם שֶׁתַּעֲלֶה הַשָּׁמֶשׁ, וְרְאִינוּהוּ עֲרֵבִית בְּמַעְרֵב בְּלִיל שְׁלוֹשִׁים הָרִי אֵלוּ נְאֻמָּנִים, וּמְקַדָּשִׁין עַל רְאִיָּה זֶה, שֶׁהָרִי רְאוּהוּ בְּזִמְנֵו; אֲבָל הָרְאִיָּה שֶׁאָמְרוּ שָׂרְאוּהוּ בַּשְּׁחָרִית, אֵין גִּזְקִין לָהּ שְׂאִין אָנוּ אַחֲרָאִין לְרֵאשִׁית שְׁחָרִית, וּבִידוּעַ שֶׁהָעֵבִים הֵם שֶׁנִּתְקַשְּׁרוּ, וְנִרְאָה לָהֶם כְּלִבְנָה. וְכֵן אִם רְאוּהוּ בְּזִמְנֵו, וּבְלִיל עֲבוּרוֹ לֹא נִרְאָה הָרִי אֵלוּ נְאֻמָּנִין, שְׂאִין אָנוּ אַחֲרָאִין אֲלָא לְרֵאשִׁית לִיל שְׁלוֹשִׁים בְּלִבְד.

ז. פיצד מקבלין עדות החדש: כל מי שראוי להעיד שראה את הירח, בא לבית דין; ובית דין מכניסים אותן כלן למקום אחד, ועושין להן סעודות גדולות, כדי שיהיו העם רגילין לבוא. וזוג שבא ראשון, בודקין אותו ראשון בבדיקות שאמרנו. מכניסין את הגדול, ושואלין אותו; נמצאו דבריו מכונים לחשבון, מכניסים את חברו; נמצאו דבריהם מכונים, עדותן קימת, ושאר כל הזוגות, שואלין אותם ראשי דברים לא שצריכים להם אלא כדי שלא יצאו בפחי נפש, כדי שיהיו רגילין לבוא.

ח. ואחר כך, אחר שתתקיים העדות, ראש בית דין אומר מקדש; וכל העם עונים אחריו, מקדש מקדש. ואין מקדשין את החדש אלא בשלושה, ואין מחשבין אלא בשלושה, ואין מקדשין אלא חדש שנראה בזמנו. ואין מקדשין אלא ביום; ואם קדשוהו בלילה, אינו מקדש.

ט. אפלו ראוהו בית דין וכל ישראל, ולא אמרו בית דין מקדש עד שחשכה ליל אחד ושלושים, או שנחקרו העדים, ולא הספיקו בית דין לומר מקדש עד שחשכה ליל אחד ושלושים אין מקדשין אותו, ויהיה החדש מעבר, ולא יהיה ראש חדש אלא יום אחד ושלושים, אף על פי שנראה בליל שלשים: שאין הראיה קובעת; אלא בית דין שאמרו מקדש, הם שקובעין.

י. ראוהו בית דין עצמן, בסוף יום תשעה ועשרים אם עדין לא יצא כוכב בליל שלשים בית דין אומרים מקדש מקדש, שעדין יום הוא. ואם ראוהו בליל שלשים, אחר שיצאו שני כוכבים למחר מושיבין שני דינים אצל אחד מהם, ויעידו הם השנים בפני השלושה; ויקדשוהו השלושה.

יא. בית דין שקדשו את החדש בין שוגגין, בין מטעין, בין אנוסין הרי זה מקדש, וחיבין הכל לתקן המועדות על יום שקדשו בו: אף על פי שזה ידע שטעו, חיב לסמך עליהם, שאין הדבר מסור אלא להם, ומי שצוה לשמור המועדות הוא צוה לסמך עליהם שנאמר "אשר-תקראו אתם . . ." (ויקרא כג, ב; ויקרא כג, ד; ויקרא כג, לד).